

Lenin Ne Düşünüyordu (What Was Lenin Thinking?) New York Times / 3 Nisan 2017 / Tariq Ali

1917 yılında Vladimir Lenin Petrograd'ın Finlandiya istasyonuna yaptığı uzun yolculukta neyi düşünüyordu?

Herkes gibi o da Şubat devriminin başarısının hızı karşısında şaşkınlık içinde kalmıştı. Zürih'den başlayıp Avrupa'ya geçen yolculuğuna Alman Kayzeri'nin mühürlü treni ile başlamıştı. Bunun kaçırılmaması gereken bir fırsat olduğunu belirtmiş olması gerekir.

Yeni hükümete zayıf liberal partilerin

Mikhail Tukhachevsky

hakim olması bekleniyordu. Aldığı raporlar Bolşeviklerin öne çıkarken yalpaladığı yönünde olup endişe doluydu. Teoriye göre solun büyük kısmı bir araya gelseydi Rusya da ki devrim burjuva demokrasisi yönünde olacaktı. Sosyalizm yalnızca Almanya Fransa hatta ABD gibi gelişmiş ekonomili ülkelerde olabilirdi

ama Rusya gibi köylü bir ülkede değil. (Leon Troçki ve etrafındaki entelektüeller bu görüşe karşıydı)

Devrimin gidişatı önceden belirlendiğinden sosyalistlerin yapabileceği şey geçici hükümete devrimin ilk evresinden geçerek destek sağlanması ve tam teşekküllü bir kapitalist toplumun geliştirilmesi idi. Bu tamamlandıktan sonra daha radikal bir devrime koşabilirlerdi.

Bu dogmatizm ve pasiflik kombinasyonu Lenin'i çok kızdırdı. Şubat ayaklanması onu eski dogmaları yenisinden düşünmeye zorladı. İlerlemek için sosyalist bir devrimin olacağına inanıyordu. Başka bir çözüm mümkün değildi. Çarlık devleti kökleri ve dalları ile yok edilmeliydi. Petrograd tren istasyonundan çıkınca savaşı kovuşturmaya devam eden bir hükümet ya da böyle bir hükümeti destekleyen taraflar ile herhangi bir uzlaşma sağlanamazdı.

Taktiksel olarak düşüncüyü şekillendiren Bolşevik sloganı "barış toprak ve ekmek" di. Devrim olunca uluslararası kapitalist zincirin en zayıf halkasını kıracağını vaat etti. Rus işçilerini ve köylülerini yeni bir sosyalist devlet kurma konusunda kazanmak Almanya da ve başka yerlerde ayaklanma yolunu açacaktı. Bu olmadan Rusya da anlamlı herhangi bir sosyalizm biçimi inşa etmek zor olacaktı.

Bu yeni yaklaşımını Nisan Tezlerinde ayrıntılandırdı ancak Bolşevik partisini ikna etmek için çok mücadele etmek zorunda kaldı. Bazılarının kabul ettiği Marksist öğretiyi sırt çevirdiği için Lenin "teori arkadaşım gri ama yeşil bir sonsuz yaşam ağacı" deyip Mefistohele'leri Goethe'nin Faust'un dan alıntılacaktı. İlk destekçisi feminist Alexandra Kollontai idi. O da uzlaşmayı reddetti çünkü bunun imkansızlığına inanıyordu.

Şubattan Ekim ayına kadar Rusya tarihinin en açık döneminde Lenin partisinin başına geçip Trotsky ile güçlerini birleştirdi ve yeni bir devrim hazırladı. Geçici Alexander Kerensky hükümeti savaştan çekilmeyi reddetti. Cephedeki birlikler arasında Bolşevik fesahtçılar onun yalpalamalarına karşı dil uzatmaya başladılar. Bunu büyük ölçekli isyan ve kaçışlar izledi.

İşçi ve asker konseyleri ya da Sovyetler içinde Lenin'in stratejisi çok sayıda işçiye mantıklı geldi. Bolşevikler Petrograd ve Moskova Sovyetlerinde çoğunluğu kazandı ve parti başka yerlerde de hızla gelişmeye başladı. Lenin'in siyasi fikirleri ile işçiler arasında giderek büyüyen sınıf bilinci arasında ki bu birleşme Ekim için bir formül oldu.

Ekim darbesi bir komplo olmaktan çok belki de tarihte halka en açık, planlı bir ayaklanma idi. Lenin'in parti merkez komitesindeki en eski yoldaşlarından ikisi ani bir

Kızıl ordu 1917-1920

devrime karşı çıktı. Nihai ayrıntıları önceden açıkça bildirilmediği halde iktidarın devri çok hızlı olduğu gibi az miktarda da şiddet içerdi.

Bunların hepsi yeni kurulan Sovyet devleti düşmanlarının Çar'ın eski müttefikleri Batılı devletlerce desteklenmesi iç savaşla değişti. Bolşevikler ortaya çıkan kaos ve milyonlarca kaybın ortasında devrimi gerçekleştirmiş olan işçi sınıfının yok olmasını içeren korkunç bir siyasi ve manevi maliyetle baş ettiler.

1917 Ekim devriminin ardından gelen seçim Lenin ile liberal demokrasi arasında değildi. Gerçek seçim Kızıl ve Beyaz ordular arasında iktidar acımasız bir mücadeleye ile belirlenecekti.

Çarlık generalleri kazandıklarında Bolşeviklerin ve Yahudilerin yok edileceğini hiçbir zaman söylemedi. Beyazlar tarafından yapılan kıyamlar yüzünden Yahudi köylerinin yeryüzünden silindiği görüldü. Rus Yahudilerinin çoğunluğu ya Kızıl orduya ya da kendi partizan birliklere katılıp savaşa girdiler. Bir kaç yıl sonra

Mikhail Frunze

Trotsky, Mikhail Tukhachevsky ve Mikhail Frunze'nin (daha sonra Stalin'in tarafından öldürüldü) iç savaş sırasında kurduğu Kızıl ordu ünlü Kursk ve Stalingrad savaşlarında Üçüncü Reich'in askeri efsanesini yok etmişti. O sırada Lenin yaklaşık yirmi yıllık ölüydü.

Lenin 1924 yılında ölmeden iki yıl önce felç yüzünden güçsüz düşmüştü. Ölmeden önce Ekim devriminin başarıları üzerine düşünme zamanı olmuştu. Mutlu değildi. Çarlık devletinin ve uygulamalarının imha edilemeyip Bolşevizmi nasıl enfekte ettiğini gördü. Büyük Rus şovenizmi yaygındı, kök salmak zorunda kaldığını anladı. İç savaş sırasındaki insan kaybı nedeniyle parti kültürünün seviyesi

1917 devrim sırasında sosyalist Narodların yürüyüşü

dayanmak olacaktır ” diye yazdı.

acınacak bir durumdaydı.

Lenin Pravda gazetesinde “devlet aygıtımız acımasız değil üzücüdür en zararlı şey en azından bir şey bildiğimiz varsayımına

Yazısının sonunu “hayır gülünç bir eksikliğe uğradık” diye getirdi. Devrim hatalarını itiraf etmek ve kendini yenilemek zorunda kaldı. Aksi halde başarısızlığa uğrar diye düşünüyordu. Aldığı bu ders ölümünden sonra ihlal edildi. Yazıları büyük oranda göz ardı edildi ya da kasıtlı olarak çarpıtıldı. Lenin'in vizyonunda hiçbir Sovyet lideri yetişmedi.

Bolşevizm hayranı olmayan Winston Churchill “muhteşem bir beyni vardı ışıkları parladığında tüm dünyayı tarihini üzüntülerini aptallıklarını sahtekarlıklarını ve her şeyden önce yanlışlarını açığa vurdu ” demişti.

Yerine geçenler arasında 1950 li 60 lı yılların Nikita Khrushchev 'i ile 1980 lerin Mikhail Gorbachev gibi reformcuları bile ülkeyi değiştirme kapasitesine sahip değildi. Sovyetlerin dağılması 1970 ler den kalma ekonomik durgunluk, kaynak bağımlılığı, bozulmuş siyasi kültür bazı bürokratik seçkinlerin gülünç yetersizliği sayesinde oldu. ABD nin teknolojik ilerlemelerini taklit etmekle takıntılı olan Sovyet liderleri bindikleri dalı kesiyorlardı. Devrimin özür dilenen son bölümünde bürokratların birçoğu kendilerini milyoner ve oligark olarak yeniden keşfettiler. Bu Trotsky 'nin 1936 yılında sürgündeki öngörüsünün aynı idi.

Lenin bir keresinde “siyaset ekonominin yoğun bir ifadesidir” demişti. Kapitalizm tökezlediğinde

siyasiler ve oligark destekçileri seçmenlerini ıssız ormanda terk ederler. Batı siyasetindeki sağa kayma Sovyetler birliğinin çökmesinden beri yönetimde olan neo-liberal koalisyonlara karşı bir isyandır. Ancak bugünkü siyasetçiler bir zamanlar yaptıkları gibi sosyalizmi suçlayamazlar çünkü sosyalizm artık mevcut değildir.

Ulusalçı muhafazakar Rusya'nın başkanı Vladimir V. Putin bu yıl ki Şubat devrimi veya Ekim devrimi kutlamalarını yapmayacak. Geçen yıl tanıdığım bir Hintli gazeteciye "takvimimizde değil" dedi.

Lenin Son Zamanlarında

Lenin devrimcilerin ölümlerinin ardından şunları yazdı. "onları zararsız ikonlara dönüştürmek, kutsallaştırmak ve ezilen sınıfların teslimi için isimlerini belli ölçüde kutlamak için girişimler yapılmalıdır"

Ölümünü takiben dul eşi ve kız kardeşlerinin çılgınlıklarına rağmen Lenin mumyalandı ve kamusal alanda sergilenip Bizanslı bir aziz muamelesi gördü. Aslında kendi kaderini öngörmüştü.

26 Ekim 1917 devrimi sırasında Kışlık sarayın avlusu—Petrograd

Tarık Ali

Bu makale New York Times Gazetesinin Red Century adında Bolşevik devriminin 100 yıl dönümü nedeniyle hazırladığı yazı dizisinin 6. makalesi olup Tarık Ali tarafından yazılmış ve 3 Nisan 2017 de New York Times internet sitesinde yayınlanmıştır.